

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК
БЕЛАРУСІ
ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ
АКЦЫЯБРСКІ РАЁННЫ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ

ПРАГРАМА

Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі

АКЦЫЯБРСКІ КРАЙ: ГІСТОРЫЯ І СУЧАСНАСЦЬ

Акцябрскі, 21 сакавіка 2019 г.

*Запрашаем наведаць археалагічную навукова-музейную
экспазіцыю Інстытута гісторыі НАН Беларусі
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1. Тэл. +375 17 284-18-70*

*Запрашаем наведаць
Цэнтр гісторыі і культуры Акцябрскага раёна
г.п. Акцябрскі, вул. Савецкая, 2. Тэл. +375 2357 5-35-82*

Аргкамітэт канферэнцыі

Каваленя Аляксандр Аляксандравіч – акадэмік-сакратар Аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі, член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар;

Бараноўскі Андрэй Анатольевіч – старшыня Акцябрскага раённага выканаўчага камітэта;

Даніловіч Вячаслаў Віктаравіч – дырэктар Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Елісееў Уладзімір Вячаслававіч – намеснік старшыні Акцябрскага раённага выканаўчага камітэта;

Лакіза Вадзім Леанідавіч – намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Голубеў Валянцін Фёдаравіч – загадчык цэнтра спецыяльных гістарычных навук і антрапалогіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар;

Аляхновіч Рагнеда Анатольеўна – навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі;

Беразоўская Святлана Анатольеўна – загадчык аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Акцябрскага раённага выканаўчага камітэта;

Балынская Марына Самуілаўна – загадчык аддзела адукацыі, спорта і турызма Акцябрскага раённага выканаўчага камітэта;

Доўнар Аляксандр Барысавіч – загадчык аддзела крыніцазнаўства і археаграфіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Курсевіч Карына Анатольеўна – дырэктар Цэнтра гісторыі і культуры Акцябрскага раёна;

Салаўянаў Андрэй Пятровіч – вучоны сакратар Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Старыновіч Алена Якаўлеўна – галоўны рэдактар раённай газеты «Чырвоны Кастрычнік»;

Шэўко Фёдар Аляксеевіч – намеснік дырэктара па агульных пытаннях Інстытута гісторыі НАН Беларусі.

Парадак работы канферэнцыі

9:00 – 10:00	Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі (Акцябрскі цэнтр вольнага часу, вул. Савецкая, 59)
9:30 – 10:00	Прэзентацыя выставы-экспазіцыі «Акцябрскі край: гісторыя і сучаснасць»
10:00 – 13:00	Адкрыццё канферэнцыі і пленарнае пасяджэнне (Акцябрскі цэнтр вольнага часу, вул. Савецкая, 59)
13:00 – 13:40	Абед
13:40 – 17:40	Работа па секцыях: Секцыя № 1 (Акцябрскі цэнтр вольнага часу, вул. Савецкая, 59) Секцыя № 2 (Акцябрская раённая гімназія, вул. Савецкая, 85) Секцыя № 3 (Цэнтр гісторыі і культуры Акцябрскага раёна, вул. Савецкая, 2)
17:40 – 18:00	Падвядзенне вынікаў. Закрыццё канферэнцыі (Акцябрскі цэнтр вольнага часу, вул. Савецкая, 59)
18:00 – 19:00	Культурная праграма
19:00	Вячэра
20:00	Ад'езд удзельнікаў канферэнцыі

Рэгламент работы:

даклад на пленарным пасяджэнні – 20 хвілін;

даклад на секцыі – 15 хвілін.

Тэксты дакладаў прадастаўляюцца ў аргкамітэт
да 21 красавіка 2019 г.

АДКРЫЦЦЁ КАНФЕРЭНЦЫІ

(Акциябскі цэнтр вольнага часу,
вул. Савецкая, 59)

Прывітальнае слова старшыні Акциябскага раённага выканаўчага камітэта

Андрэя Анатоляевіча Бараноўскага.

Прывітальнае слова акадэміка-сакратара Аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара гістарычных навук, прафесара
Аляксандра Аляксандравіча Кавалені.

Прывітальнае слова дырэктара Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдата гістарычных навук, дацэнта
Вячаслава Віктаравіча Даніловіча.

Прывітальнае слова начальніка Галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гомельскага аблвыканкама
Ірыны Віктараўны Даўгала.

Прывітальнае слова загадчыка аддзела кампазіцыйных матэрыялаў Інстытута агульнай і неарганічнай хіміі НАН Беларусі, акадэміка НАН Беларусі, доктара хімічных навук, прафесара, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР
Мікалая Паўлавіча Круцко.

Прывітальнае слова рэктара Дзяржаўнага інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў у галіне газаабеспячэння «ГАЗ-ІНСТЫТУТ», кандыдата фізіка-матэматычных навук, дацэнта
Аляксандра Аляксандравіча Лапко.

ПЛЕНАРНЫЯ ДАКЛАДЫ

1. **Лакіза Вадзім Леанідавіч**, намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (г. Мінск).
Тэма доклада: «Археалогія Беларусі на сучасным этапе: дасягненні і задачы ў Год малой радзімы».

2. **Крывальцэвіч Мікалай Мікалаевіч**, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск).

Тэма даклада: «Неаліт і бронзавы век нізоўяў Арэсы і Пцічы: археалагічныя помнікі, знаходкі і іх культурна-храналагічная інтэрпрэтацыя».

3. **Доўнар Аляксандр Барысавіч**, загадчык аддзела крыніцазнаўства і археаграфіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск); **Аляхновіч Рагнеда Анатольеўна**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).

Тэма даклада: «Рудабелка ў матэрыялах Метрыкі ВКЛ XVI ст.»

4. **Голубеў Валянцін Фёдаравіч**, загадчык цэнтра спецыяльных гістарычных навук і антрапалогіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар (г. Мінск).

Тэма даклада: «Рудобельская воласць і наваколле паводле інвентарных апісанняў XVII–XVIII стст.»

5. **Третьяк Елена Ивановна**, вядучы архівіст Беларускага дзяржаўнага архіва кінафотэфонадкументаў (г. Дзержынск).

Тэма даклада: «Рудобельская рэспубліка» в аудиовизуальных документах БГАКФФД».

6. **Трацяк Сяргей Аляксандравіч**, загадчык аддзела навейшай гісторыі Беларусі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск).

Тэма даклада: «Рудобельская партызанская рэспубліка ў гісторыі і на кінаэкране».

7. **Літвін Аляксей Міхайлавіч**, доктар гістарычных навук, прафесар, загадчык аддзела ваеннай гісторыі Беларусі Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).

Тэма даклада: «Акцыя бршчына: баявое ўзаемадзеянне партызан з Чырвонай арміяй летам 1941 г.»

СЕКЦИЯ 1

(Акциябскі цэнтр вольнага часу,
вул. Савецкая, 59)

Мадэратары секцыі:

Доўнар Аляксандр Барысавіч,

загадчык аддзела крыніцазнаўства і археаграфіі Інстытута гісторыі
НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Мацвееў Дзмітрый Леанідавіч,

настаўнік гісторыі Парэцкага дзіцячага сада – сярэдняй школы

1. **Еловичева Ядвига Казимировна**, профессор Белорусского государственного университета, доктор географических наук, профессор (г. Минск).
Тема доклада: «Палеонтологически изученные геологические разрезы как природное и историческое наследие Октябрьского края».
2. **Дубицкая Наталья Николаевна**, старший научный сотрудник Института истории НАН Беларуси, кандидат исторических наук (г. Минск).
Тема доклада: «Поселение I тысячелетия н.э. в д. Симоновичи на р. Птичь. Итоги изучения».
3. **Ткачова Марья Іванаўна**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, магістр гістарычных навук (г. Мінск); **Ткачоў Алег Юр'евіч**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, магістр гістарычных навук (г. Мінск)
Тэма даклада: «Археалагічныя даследаванні на новабудоўлях у Акцябскім раёне ў 2012–2018 гг.»
4. **Касюк Алена Фёдораўна**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, магістр гістарычных навук (г. Мінск).
Тэма даклада: «“На важным шляху”: старажытнасці эпохі ранняга Сярэднявечча ў нізоўях р. Пціч (паміж г.п. Акцябскі і в. Пціч)».

5. *Мацвееў Дзмітрый Леанідавіч*, настаўнік гісторыі Парэцкага дзіцячага сада – сярэдняй школы, магістр гістарычных навук (в. Парэчча).
Тэма даклада: «Археалагічныя помнікі на тэрыторыі Акцябрскага раёна».
6. *Мядзведзева Вольга Уладзіміраўна*, старшы навуковы супрацоўнік ЦНА НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск); *Мядзведзеў Кірыл Аляксандравіч*, малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).
Тэма даклада: «Вывучэнне археалагічных помнікаў на тэрыторыі Акцябрскага раёна».
7. *Скеп'ян Ніна Анатольеўна*, выкладчык Карлаўскага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук (г. Прага).
Тэма даклада: «Рудабельская воласць XVI–XVIII стст. у сістэме дзяржаўнага землеўладання ВКЛ».
8. *Гурбік Андрэй Аляксандравіч*, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Украіны НАН Украіны, кандыдат гістарычных навук (г. Кіеў).
Тэма даклада: «Копныя суды (суды сельскай абшчыны) у рэгіёне Беларускага Падняпроўя ў XVI–XVIII стст.»
9. *Сурскі Ягор Дзмітрыевіч*, малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).
Тэма даклада: «Інвентары Парэцкай воласці другой чвэрці XVII ст. як крыніцы па гісторыі Акцябрскага раёна».
10. *Дарюс Вилимас*, навуковы супрацоўнік Інстытута історыі Літвы, кандыдат історыі (г. Вільнюс).
Тэма даклада: «Рудобельская волость па матэрыялах земскіх судов ВКЛ».
11. *Лісейчыкаў Дзяніс Васільевіч*, намеснік дырэктара Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск).
Тэма даклада: «Рудабельская ўніяцкая царква ў XVIII ст.: матэрыялы генеральных візітацый».

12. **Шчэцька Вера Іванаўна** (г.п. Акцябрскі).
Тэма даклада: «Мой род не забыты».
13. **Чуева Алла Альгімонтасовна**, бібліотекарь Окцябрьскай раённай бібліятэкі (г.п. Окцябрьскі).
Тэма даклада: «**Історыя конфесій Окцябрьскага раёна**».
14. **Доўнар Аляксандр Барысавіч**, загадчык аддзела крыніцазнаўства і археаграфіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск).
Тэма даклада: «**Дарогі Рудабельскага рэгіёна па рэвізіі 1765 г.**»
15. **Пашкевіч Уладзімір Іванавіч**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).
Тэма даклада: «**Маёнтак Рудыя Белкі паводле актавых кніг XVIII ст.**»
16. **Аніяркоў Вадзім Вадзімавіч**, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (г. Мінск).
Тэма даклада: «**Перыферыя трох паведаў: да пытання аб адміністрацыйным падзеле тэрыторыі сучаснага Акцябрскага раёна ў 1791–1793 гг.**»

Дыскусія

Падвядзенне вынікаў работы канферэнцыі

СЕКЦЫЯ 2

(Акциябрская раённая гімназія,
вул. Савецкая, 85)

Мадэратары секцыі:

Тугай Уладзімір Васільевіч,

загадчык цэнтра ўсеагульнай гісторыі і міжнародных адносін

Інстытута гісторыі НАН Беларусі,

доктар гістарычных навук, прафесар;

Крыварот Анатоль Аляксеевіч,

вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі,

кандыдат гістарычных навук, дацэнт

1. **Даўгач Таццяна Валянцінаўна**, малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (г. Мінск).
Тэма даклада: «Дзейнасць Аляксандра Дамінікавіча Лапы ў Мінскай губернскай па сялянскіх справах прысутнасці».
2. **Тугай Уладзімір Васільевіч**, загадчык цэнтра ўсеагульнай гісторыі і міжнародных адносін Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар (г. Мінск).
Тэма даклада: «Асаблівасці этнакультуры немцаў Беларускага Палесся XIX – XX стст.»
3. **Каралёў Максім Генадзьевіч**, старшы выкладчык Віцебскага дзяржаўнага ордэна Дружбы народаў медыцынскага ўніверсітэта (г. Віцебск).
Тэма даклада: «Латышкае насельніцтва Акцябрскага рэгіёна (другая палова XIX – першая палова XX ст.)».
4. **Баранова Алла Саввічна**, доцент Минского государственного лингвистического университета, кандидат педагогических наук, доцент (г. Минск).
Тема доклада: «Просвещение в г.п. Октябрьский: история и современность».

5. **Малашук Ірына Мікалаеўна**, дацэнт Магілёўскага філіяла «БП – Інстытут правазнаўства», кандыдат філалагічных навук, дацэнт (г. Магілёў).
Тэма даклада: «Неадпраўлены ліст (невядомыя старонкі ліставання аўтара «Рудабельскай рэспублікі» С.І. Грахоўскага і яго школьнага сябра М.І. Зіневіча, ураджэнца в. Воземля Акцябрскага раёна)».
6. **Кривошеев Александр Евгеньевич**, слухатель Военной академии Республики Беларусь (г. Минск).
Тэма доклада: «В вихрях войны и революций начала XX века: Рудобельская республика».
7. **Мазец Валянцін Генрыхавіч**, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (г. Мінск).
Тэма даклада: «Сацыяльна-эканамічнае становішча Акцябрскага раёна ў 1921–1939 гг.»
8. **Старовойтов Михаил Иванович**, доцент Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины, ведущий научный сотрудник НИИ, кандидат исторических наук (г. Гомель).
Тэма доклада: «Население Октябрьского района в 1920–1930-е годы: этносоциокультурный облик».
9. **Елизаров Сергей Александрович**, профессор Гомельского государственного технического университета имени П.О. Сухого, доктор исторических наук, профессор (г. Гомель).
Тэма доклада: «Образование Октябрьского района Полесской области».
10. **Чернявский Илья Валерьевич**, аспирант исторического факультета Белорусского государственного университета (г. Минск).
Тэма доклада: «Белорусские партизаны Т.П. Бумажков и Ф.М. Языкович в рейдах кавалерийских групп Центрального фронта (июль – август 1941 г.)».

11. **Крыварот Анатоль Аляксеевіч**, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (г. Мінск).

Тэма даклада: «Роля Акцябрска-Любанскай партызанскай зоны ў разгортванні ўзброенай барацьбы супраць германскіх акупантаў».

12. **Іофе Эмануіл Рыгоравіч**, прафесар Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, доктар гістарычных навук, прафесар (г. Мінск).

Тэма даклада: «Партызанскае фарміраванне “Гарнізон Ф.І. Паўлоўскага”».

13. **Денисенко Елена Петровна**, навуковы супрацоўнік Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа НАН Беларусі (г. Мінск).

Тэма даклада: «Военные и партизанские сатирические газеты в фондах отдела редких книг и рукописей ЦНБ НАН Беларусі».

14. **Шаладонаў Ігар Міхайлавіч**, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы НАН Беларусі Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, кандыдат філалагічных навук (г. Мінск).

Тэма даклада: «Партызанская аперацыя “Рэха над Палессем” у рамане І. Навуменкі “Вецер у соснах” і ў мемуарнай літаратуры».

Дыскусія

Падвядзенне вынікаў работы канферэнцыі

СЕКЦЫЯ 3

(Цэнтр гісторыі і культуры Акцябрскага раёна,
вул. Савецкая, 2)

Мадэратары секцыі:

Зянюк Раіса Уладзіміраўна,

старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
кандыдат гістарычных навук;

Курсевіч Карына Анатольеўна,

дырэктар Цэнтра гісторыі і культуры Акцябрскага раёна

1. **Курсевіч Карына Анатольеўна**, дырэктар Цэнтра гісторыі і культуры Акцябрскага раёна (г.п. Акцябрскі).
Тэма даклада: «Вызваленне Акцябрскага раёна: Козел-Бунёўская (Медухоўская) бітва».
2. **Коновалова Юлия Александровна**, старший преподаватель Гомельского филиала Университета гражданской защиты МЧС Беларуси, кандидат филологических наук, доцент (г. Гомель); **Станкевич Виктор Михайлович**, начальник кафедры организации деятельности органов и подразделений по чрезвычайным ситуациям Гомельского филиала Университета гражданской защиты МЧС Беларуси, кандидат технических наук, доцент (г. Гомель).
Тема доклада: «Боевой путь Героя Советского Союза Андрея Михайловича Пинчука».
3. **Утробин Антон Юрьевич**, слушатель Военной академии Республики Беларусь (г. Минск).
Тема доклада: «Ими гордится Октябрьщина: знаменитые земляки».
4. **Корсак Алеся Иосифовна**, заведующая кафедрой истории и туризма Полоцкого государственного университета, кандидат исторических наук, доцент (г. Полоцк).
Тема доклада: «Воинские захоронения 1941–1944 гг. на территории Октябрьского района Гомельской области: к вопросу о верификации данных».

5. **Павлова Елена Яковлевна**, доцент Белорусского государственного университета культуры и искусств, кандидат исторических наук, доцент (г. Минск).
Тема доклада: «Партизанское движение на территории Октябрьского района в годы Великой Отечественной войны и его мемориализация».
6. **Денисенко Павел Владимирович**, учитель истории Гомельского кадетского училища (г. Гомель).
Тема доклада: «Увековечение памяти павших защитников Отечества на примере братского захоронения в деревне Заболотье Октябрьского района Гомельской области».
7. **Зянюк Раіса Уладзіміраўна**, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (г. Мінск).
Тэма даклада: «Арганізацыя і дзейнасць інстытута упаўнаважаных Савета па справах рэлігійных культаў у Палескай вобласці».
8. **Боганева Алена Міхайлаўна**, навуковы супрацоўнік Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі (г. Мінск).
Тэма даклада: «Народная легендарная проза Акцябршчыны ў сучасных запісах».
9. **Вырвіч Людміла Васільеўна**, метадыст арганізацыйна-метадычнага аддзела Цэнтра культурна-дасугавай дзейнасці Акцябрскага раёна (г.п. Акцябрскі).
Тэма даклада: «Асоба ў народнай культуры Акцябршчыны».
10. **Маскалёва Тамара Ермалаеўна**, загадчык арганізацыйна-метадычнага аддзела Цэнтра культурна-дасугавай дзейнасці Акцябрскага раёна (г.п. Акцябрскі).
Тэма даклада: «3 гісторыі развіцця фестывальнага фальклорнага руху “Берагіня” на Акцябршчыне».

11. **Лапата-Загорскі Аляксандр Мікалаевіч**, навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы НАН Беларусі Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры (г. Мінск).

Тэма даклада: «Адлюстраванне Палесся ў творах І. Навуменкі: прынцыпы трансфармавання рэчаіснасці».

12. **Савельева Тамара Пятроўна**, бібліятэкар Рассветаўскай сельскай бібліятэкі (аг. Рассвет).

Тэма даклада: «Літаратурная спадчына Акцябрскага краю».

13. **Рогачёва Надежда Изосимовна**, учитель истории СШ № 2 г.п. Октябрьский (г.п. Октябрьский).

Тэма даклада: «Подвиг рудобельцев в мирное время».

14. **Навумава Вольга Уладзіміраўна**, вучаніца 11 класа СШ № 1 імя А.Р. Салаўя (г.п. Акцябрскі).

Тэма даклада: «Таямніцы роднага краю».

Дыскусія

Падвядзенне вынікаў работы канферэнцыі

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ (НАН Беларусі)

220072, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 66

Тэл.: (+375-17) 284-18-01

Факс: (+375-17) 284-28-16

e-mail: nasb@presidium.bas-net.by,

<http://nasb.gov.by>

Вышэйшая дзяржаўная навуковая арганізацыя Рэспублікі Беларусь, якая ажыццяўляе арганізацыю і каардынацыю фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў па важнейшых напрамках прыродазнаўчых, тэхнічных, гуманітарных, сацыяльных навук і мастацтваў.

Нацыянальная акадэмія навук ажыццяўляе арганізацыю, правядзенне і каардынацыю дзяржаўнай навуковай экспертызы, праводзіць дзяржаўную палітыку і рэгуляванне дзейнасці арганізацый у галіне даследавання і выкарыстання касмічнай прасторы ў мірных мэтах, выступае ў якасці галаўной арганізацыі Беларусі па навукова-метадычным забеспячэнні развіцця інфарматызацыі, а таксама выконвае асобныя функцыі рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання ў галіне навукі.

Заснаваная ў кастрычніку 1928 г. як Беларуская акадэмія навук і ўрачыста адкрытая 1 студзеня 1929 г., НАН Беларусі з'яўляецца вядучым даследчым цэнтрам Беларусі, які аб'ядноўвае высокакваліфікаваных вучоных розных спецыяльнасцей і дзясяткі навукова-даследчых, навукова-вытворчых, канструктарскіх і ўкараняльніцкіх арганізацый. У Нацыянальнай акадэміі навук працуе звыш 16 тыс. даследчыкаў, тэхнікаў, дапаможнага і абслугоўваючага персаналу. Сярод іх 5357 даследчыкаў, 424 дактары навук і 1737 кандыдатаў навук.

Асноўнымі навуковымі і навукова-арганізацыйнымі падраздзяленнямі НАН Беларусі з'яўляюцца аддзяленні Акадэміі навук, якія аб'ядноўваюць акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў Акадэміі навук адной або некалькіх галін навукі, каардынуюць дзейнасць навуковых арганізацый. У дадзены час НАН Беларусі мае ў сваёй арганізацыйнай структуры сем аддзяленняў: Аддзяленне аграрных навук; Аддзяленне біялагічных навук; Аддзяленне гуманітарных навук і мастацтваў; Аддзяленне медыцынскіх навук; Аддзяленне фізікі, матэматыкі і інфарматыкі; Аддзяленне фізіка-тэхнічных навук; Аддзяленне хіміі і навук аб Зямлі.

АДДЗЯЛЕННЕ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК І МАСТАЦТВАЎ НАН БЕЛАРУСІ

Тэл.: (+375-17) 284-28-18, факс: (+375-17) 284-07-74,

e-mail: humanity@presidium.bas-net.by;

<http://nasb.gov.by/bel/organizations/departments/ogum.php>.

Створанае ў 1936 г. як Аддзяленне грамадскіх навук Акадэміі навук БССР. Выконвае і каардынуе комплекс навуковых даследаванняў у розных галінах сацыяльных і гуманітарных навук. Асноўнымі напрамкамі даследаванняў навуковых устаноў Аддзялення з'яўляюцца механізмы фарміравання і функцыянавання інавацыйнага, устойлівага сацыяльна-арыентаванага развіцця Рэспублікі Беларусь, сацыяльныя і палітычныя працэсы ў сучасным беларускім грамадстве, тэарэтычныя праблемы развіцця культуры, філасофска-светапоглядныя перадумовы сацыяльнага прагрэсу, гісторыя фарміравання беларускай нацыі, развіцця і ўмацавання беларускай дзяржаўнасці, даследаванне беларускай мовы і літаратуры.

У склад Аддзялення ўваходзіць Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры; інстытуты філасофіі; эканомікі; сацыялогіі; гісторыі; Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Якуба Коласа і РУП «Выдавецкі дом «Беларуская навука». У Аддзяленні 9 акадэмікаў і 16 членаў-карэспандэнтаў. Па стане на 1 студзеня 2017 г. у замацаваных за Аддзяленнем навуковых арганізацыях працавала каля 900 чалавек, у тым ліку 508 даследчыкаў, 52 дактары і 195 кандыдатаў навук.

ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ НАН БЕЛАРУСІ

вул. Акадэмічная, 1, 220072, г. Мінск

Тэл./факс: (+375 17) 284-18-70,

<http://www.history.by>, e-mail: ii@history.by

Інстытут гісторыі – вядучы цэнтр навуковых даследаванняў Рэспублікі Беларусь у галіне гісторыі, археалогіі і антрапалогіі, адзін са старэйшых навуковых інстытутаў НАН Беларусі.

Заснаваны 15 кастрычніка 1929 г. Інстытут удзельнічае ў выкананні міжнародных навуковых праектаў, мае ўстойлівыя сувязі з навуковымі цэнтрамі Расіі, Украіны, Польшчы, Літвы, Латвіі, Германіі, Францыі, Сербіі і інш.

Стрыжань навуковай дзейнасці вучоных інстытута – даследаванні сацыяльна-эканамічнага, грамадска-палітычнага, дзяржаўнага, нацыянальнага, культурнага развіцця, міжнароднага супрацоўніцтва Беларусі, а таксама арганізацыя мерапрыемстваў па вывучэнні, захаванні, практычным выкарыстанні і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны краіны. Пры інстытуце дзейнічае Цэнтральны навуковы архіў НАН Беларусі, у складзе якога маецца адзіны ў краіне Фонд археалагічнай навуковай дакументацыі.

Асноўныя напрамкі навуковай дзейнасці

- навуковыя даследаванні па археалогіі, айчыннай і ўсеагульнай гісторыі, антрапалогіі, археаграфіі, крыніцазнаўству, нумізматыцы, генеалогіі, геральдыцы, сфрагістыцы;

- археалагічная экспертыза будаўнічых праектаў і выратавальныя археалагічныя даследаванні;

- інвентарызацыя помнікаў археалогіі і падрыхтоўка праектаў іх зонаў аховы;

- стварэнне электронных баз антрапаметрычных дадзеных розных груп насельніцтва;

- арганізацыя, распрацоўка і каардынацыя мерапрыемстваў па навуковым вывучэнні, практычным выкарыстанні і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны краіны;

- распрацоўка навуковых канцэпцый музеяў і музейных комплексаў;

- экспертыза навуковых, навукова-тэхнічных і народна-гаспадарчых праграм, інавацыйных праектаў, нарматыўных прававых актаў па профільнай дзейнасці інстытута;

- падрыхтоўка навуковых і навукова-папулярных выданняў, фотаальбомаў, буклетаў па гісторыі, археалогіі і антрапалогіі;

- арганізацыя навуковых і навукова-практычных канферэнцый, круглых сталаў, семінараў;

- падрыхтоўка навуковых кадраў вышэйшай кваліфікацыі праз аспірантуру, дактарантуру і суіскальніцтва.

АКЦЫБРСКІ РАЁН

Акцэбрыскі раён размешчаны на паўночным захадзе Гомельскай вобласці. Мяжуе з Петрыкаўскім, Калінкавіцкім, Светлагорскім раёнамі Гомельскай вобласці, з Бабруйскім і Глускім раёнамі Магілёўскай вобласці, з Любанскім раёнам Мінскай вобласці. Працягласць з усходу на захад – 65 км, з поўначы на поўдзень – 43 км.

Агульная плошча 138 тыс.га, з іх 58% займае лес. У складзе раёна 7 населеных пунктаў. Падзяляецца на 8 сельсаветаў – Акцэбрыскі, Валосавіцкі, Ламавіцкі, Любанскі, Ляскавіцкі, Парэцкі, Пратасаўскі, Чырвонаслабодскі. Колькасць насельніцтва – 13,4 тыс. чалавек, у тым ліку ў аг. Акцэбрыскі – 6,6 тыс. чалавек.

Карысныя выкапні: нафта (поўнасю ці часткова на тэрыторыі раёна размешчаны 7 радовішчаў), калійныя солі (2 участкі), будаўнічыя пяскі, жвір, мінеральныя воды і расолы, торф, сапрапелі.

Раён мае добра развітую рачную сетку: рэкі Пціч, Арэса, Нератоўка, Трэмя, дзесяць асушальных каналаў. Буйнейшай прыродаахоўнай тэрыторыяй у раёне з’яўляецца біялагічны заказнік «Акцэбрыскі», створаны ў 2003 г. на плошчы 4070,2 га ў мэтах захавання ў натуральным стане каштоўных лясных фармацый з комплексам відаў раслін і жывёл, якія з’яўляюцца рэдкімі альбо знікаюць, занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь». На тэрыторыі раёна размешчаны і журавінны заказнік «Бабінец», створаны для захавання ў натуральным стане журавіннікаў.

Галоўная роля ў эканоміцы раёна належыць сельскай гаспадарцы. Сельскагаспадарчыя ўгоддзі займаюць 44,7 тыс. га, у тым ліку 27,0 тыс. га ворыва, 17,5 тыс. га лугавых зямель. Асноўны накірунак сельскагаспадарчай вытворчасці – *мяса-малочная жывёлагадоўля*. Вырошчваюцца збожжавыя і зернебабовыя, кармавыя культуры, бульба; з тэхнічных – рапс, лён, цукровыя буракі. Характэрнай рысай сельскай гаспадаркі раёна, як і амаль усяго Палесся, з’яўляецца высокая доля асушаных земляў.

Прамысловасць раёна прадстаўлена прадпрыемствамі харчовай (завод сухога абястлушчанага малака, хлебазавод), дрэваапрацоўчай (лясгас), будаўнічай (асфальтавы завод) галін. На тэрыторыі раёна вядзецца здабыча нафты – Вішанскае радовішча. Колькасць занятых ва

ўсіх галінах народнай гаспадаркі складае 4,5 тыс. чалавек. Беларусы складаюць 95,1 % ад агульнай колькасці насельніцтва, рускія — 2,8 %, украінцы — 1,0 %.

Першае вядомае пісьмовае ўпамінанне пра Рудабелку адносіцца да 1507 г. і гэты год лічыцца афіцыйнай датай заснавання цэнтральнага населенага пункта раёна. *Рудабельская Рэспубліка* – вядомая на ўсю краіну тэрытарыяльнай структура (Рудабельская і суседнія воласці Бабруйскага павета), якая ў апошнія гады Першай Сусветнай вайны стала сімвалам змагання да свабоды і незалежнасць, супраць замежнай акупацыі. Пасля падпісання 3 сакавіка 1918 г. Брэсцкага мірнага дагавора паміж Савецкай Расіяй і Германіяй на беларускіх землях склалася надзвычай крытычная сітуацыя – Чырвоная Армія не магла стрымліваць наступленне нямецкіх войскаў. Але на тэрыторыі Рудабельскай Рэспублікі на працягу ўсяго перыяду акупацыі Беларусі войскамі Германіі (канец мая – лістапад 1918 г.) і Польшчы (1919–1920 гг.) вялася партызанская барацьба і дзейнічалі органы савецкай улады. Рудабельская Рэспубліка была ўтворана ў лістападзе 1918 г. У 1922 г. Рудабельская воласць была перайменавана ў *Акцябрскую воласць* з цэнтрам у вёсцы Карпілаўка. Але ў 1924 г. у ходзе адміністрацыйнай рэформы 1923–1929 гг. у СССР Акцябрская воласць была расфарміравана, яе адміністрацыйныя адзінкі (сельсаветы) былі перададзены ў склад суседніх Глускага, Даманавіцкага і Капаткевіцкага раёнаў.

Акцябрскі раён Палескай вобласці быў утвораны 28 чэрвеня 1939 г. з цэнтрам у вёсцы Карпілаўка. Насельніцтва раёна на 1938 г. складала 21 тысячу чалавек. У часы Вялікай Айчыннай вайны раён стаў важным асяродкам партызанскай барацьбы. Тут базіраваліся Палескі абком КПБ(б)Б, Мінскі падпольны абком КП(б)Б, штабы Мінскага і Палескага партызанскіх злучэнняў. Тэрыторыя раёна ўваходзіла ў склад *Акцябрска-Любанскай партызанскай зоны*. За гады Вялікай Айчыннай вайны загінуў кожны трэці жыхар Акцябршчыны.

Пасля Вялікай Айчыннай вайны з 20 верасня 1944 г. уваходзіў у склад Бабруйскай вобласці, а з 8 студзеня 1954 г. – у склад Гомельскай вобласці. У 1962–1966 гг. раён быў уключаны ў склад Светлагорскага раёна. 30 ліпеня 1966 г. Акцябрскі раён быў адноўлены ў якасці самастойнай адміністрацыйнай адзінкі ў складзе Гомельскай вобласці.

31 жніўня 1954 г. паводле рашэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР у выніку аб'яднання вёсак Карпілаўка, Рудабелка і Рудня быў утвораны гарадскі пасёлак Акцябрскі, які з гэтага часу з'яўляецца цэнтрам Акцябрскага раёна.

Канферэнцыя праводзіцца ў рамках выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2016–2020 гг. «Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства» (навуковы кіраўнік – член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар А.А. Каваленя) падпраграмы № 1 «Гісторыя і культура» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В.В. Даніловіч).

Отпечатано в РУП "Издательский дом "Белорусская наука"
Заказ 66. Тираж 100 экз.

ВЫДАННІ ІНСТЫТУТА ГІСТОРЫІ НАН БЕЛАРУСІ

